



СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Сучасна компаративістика»

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність 081 «Право»
Галузь знань 08 «Право»

Рік навчання __1__, семестр __1__

Форма навчання - денна

Кількість кредитів ЄКТС - 3

Мова викладання - українська

Лектор курсу

Ладиченко Віктор Валерійович, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства, доктор юридичних наук, професор.

Контактна інформація лектора (e-mail)

+380505429038 viber
ndi_land_law@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Сучасна компаративістика» є дослідження здобувачами третього рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право загально-правових тенденцій розвитку, змісту та методології порівняльного правознавства, основних правових сімей та систем, окремих галузей права: конституційного, цивільного, адміністративного, фінансового, кримінального, міжнародного тощо.

Основними завданнями дисципліни є забезпечення отримання **знань** щодо:

- суті правових систем, їх місця і ролі в системі світового правового простору;
- закономірностей розвитку правових інститутів і відносин;
- розвитку правових взаємозв'язків і розширення міжнародних, економічних, політичних, культурних та інших зв'язків між державами;
- генези правових систем нових незалежних держав;
- змісту правової мапи світу та її основних правових сімей;
- критеріїв класифікації правових систем;
- змісту та структури праворозуміння та джерел англо-саксонської правової сім'ї;
- поняття, формування і поширення романо-германської правової сім'ї;
- джерел та типу праворозуміння правової системи Скандинавських країн;
- праворозуміння та правотворення правової системи країн Латинської Америки;
- джерел та праворозуміння правової системи Японії;
- джерел та змісту праворозуміння мусульманської правової сім'ї;
- особливостей правової сім'ї індуського права;
- змісту російської правової системи.

Умій щодо:

- практичного виконання порівняльного правового дослідження;
- роботи з джерелами інформації щодо різних правових систем сучасності;
- використання спеціальних знань методології порівняльного правознавства в роботі правника;
- використання правових засобів галузевих досліджень з метою формування проектів відповідних нормативних актів в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права.

Загальні компетентності:

здатність ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження, що приводять до отримання нових знань у сфері правничої науки;

здатність працювати в міжнародному контексті, вміння аналізувати міжнародне законодавство та адаптувати його в вітчизняне.

Фахові компетентності:

здатність знаходити, контекстуалізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу;

здатність використовувати практичний досвід країн ЄС у вирішенні теоретичних та практичних проблем галузевих юридичних наук;

Спеціальні компетентності:

знання та розуміння предметної області дослідження;

здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей в межах предметної області дослідження;

Програмні результати навчання:

застосувати ідеї та концепції сучасної теорії права і держави, основних інститутів галузевих юридичних наук для розв'язання завдань наукового дослідження;

інтегрувати положення теорії держави і права, галузевих юридичних наук з метою отримання нових науково-обґрунтованих результатів.

вміти здійснювати пошук, обробку, інтерпретацію інформації з різних джерел для продукування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій у сфері права;

аргументувати власну точку зору із урахуванням доктринальних положень.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Тема 1. Теорія та історія сучасної компаративістики. Методологія, методика і об'єкти компаративних досліджень	2/4	1. Знати об'єкт, предмет, метод і структура компаративного дослідження. 2. Вміти визначати функції компаративного дослідження	Практичні завдання: здійснити компаративний аналіз сфери вашого дисертаційного дослідження. Самостійна робота: створіть презентацію на тему «Компаративний вимір об'єкту дисертаційного дослідження».	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 2 Компаративні дослідження правових систем різних країн	2/4	1.Знати поняття та риси та структуру правової системи 2.Вміти розрізняти співвідношення понять «правова система» і «право». 3. вміти аналізувати та застосовувати поняття	Практичні завдання: здійсніть компаративний аналіз явища навколишньої	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2

		«правова сім'я»	дійсності в контексті предмету вашого дисертаційного дослідження Самостійна робота: Підготувати есе на тему: Якісні характеристики існування людини, природи та суспільства в різних правових системах	бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 3 Компаративні дослідження сучасних правових сімей.	2/4	1.Знати особливості романо-германської правової сім'ї. особливості англо-американської правової сім'ї. специфічні риси правових систем релігійного типу та країн Далекого Сходу. 2.Вміти розрізняти види правових сімей.	Практичні завдання: Зробити компаративний аналіз підходів до предмету, що описуються у вашому дисертаційному дослідженні Самостійна робота: Самостійна робота: Підготувати есе на тему: «Предмет мого дисертаційного дослідження в _____ правовій сім'ї» (вибір самостійно)	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Тема 4. Компаративні дослідження міжнародного права і внутрішнього права країн світу	2/4	1.Знати поняття міжнародного права: доктринальні підходи до визначення. 2. вміти застосовувати вплив національного законодавства і рішень національних судових установ на формування міжнародно-правових норм. 3. вміти здійснювати доктринальні концепції про співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.	Практичні завдання: Створіть презентацію на тему «Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права» Самостійна робота: Скласти анотований перелік наукових праць за напрямом дисертаційного дослідження (до 10 джерел з	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали

			різних країн)	
Тема 5. Компаративні дослідження в галузевих та прикладних юридичних науках та впровадження результатів компаративних досліджень у правову систему України	2/4	1. Знати поняття національної правової системи та доктринальні підходи. 2. вміти визначити взаємозв'язки правової системи з економічною системою, з політичною системою. 3. вміти формулювати місце правової системи України серед інших національних правових систем.	Практичні завдання: на основі власного досвіду запропонуйте розв'язання комплексних проблем правотворення та правореалізації для забезпечення збалансованого природокористування Самостійна робота: у формі есе спробуйте обґрунтовано відповісти на загрози якості життя людини та довкілля в умовах національної правової системи	1. Аудиторна робота – 5 балів 2. Практичні завдання – 2 бали 3. Самостійна робота – 3 бали
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт, заліку та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати, доповіді повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Дотримання академічної доброчесності студентами та відповідальність за її порушення регулюються Положенням про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бехруз Х. Порівняльне правознавство : підручник / Х. Бехруз. – О. : Фенікс, 2009. – 461 с..
2. Бойко І. С. Порівняльне правознавство : навч. посіб. / І. С. Бойко, Б. В. Бабін. – 2-ге вид., випр. та допов. – О. : Фенікс, 2011. – 152 с.
3. Дмитрієв А. І. Порівняльне правознавство [Текст] : Навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / А. І. Дмитрієв, А. О. Шепель ; Відп.ред.В.Н.Денисов. — К. : Юстініан, 2003. — 179с.
4. Інтеграція України в європейські правові, політичні та економічні системи [Текст] [Текст] : монографія / [В.А. Манжола, В.І. Муравйов, А.С. Філіпенко та ін. ; за ред. Л.В. Губерського]. — Київ : Київський університет, 2007. — 319с.
5. Копиленко О. Л., Зайчук О. В., Оніщенко Н. М., Журавський В. С., Тихомиров О. Д. Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження) / Інститут законодавства Верховної Ради України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Олег Володимирович Зайчук (відп.ред.), Наталія Миколаївна Оніщенко (наук.ред.). — К. : Фенікс, 2007. — 430с.
6. Кох, Х. Международное частное право и сравнительное правоведение [текст] : учеб.пособие / Х. Мох, У. Магнус и др.; пер.с немец. — 2-е изд.,доп.и перераб. — М. : Международные отношения, 2001. — 476с.
7. Кресін О. В., Луць Л. А., Мережко О. О., Лисенко О. М., Савчук С. В. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (ред.). — К., 2006. — 256с.
8. Правові системи сучасності.Глобалізація.Демократизм.Розвиток [Текст] / В. С. Журавський, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко ; За заг.ред.В.С.Журавського. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 296с.
9. Погрібний О. О., Погрібний І. М., Волошенко О. В., Михайлович Д. М., Проневич О. С. Порівняльне правознавство: навч. посіб. / Харківський національний ун-т внутрішніх справ / О.Н. Ярмиш (заг.ред.). — Х. : ХНУВС, 2006. — 296с.
10. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О. Петришина. – Х. : Право, 2012. – 272 с.
11. Шемшученко Ю. С., Копиленко О. Л., Зайчук О. В., Оніщенко Н. М., Тарахонич Т. І. Порівняльне правознавство (правові системи світу) / Інститут законодавства Верховної Ради України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Н.М. Оніщенко (ред.). — К. : Парламентське видавництво, 2008. — 488с.
12. Юридична компаративістика : навч. посіб. / і. м. жаровська, в. с. канцір; укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів, 2015. - 195 с. - бібліогр.: с. 191-195.
13. Порівняльне правознавство // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / О. В. Петришин (відп. ред.) та ін.. — 2017. — т. 3 : загальна теорія права. — с. 428
14. Харитонов Є. Деякі питання класифікації європейських систем приватного права / Є. Харитонов, О. Харитонova // Порівняльне правознавство. – 2012. – № 3/4. – С. 177–196
15. Харитонов Є. О. Методологічні проблеми визначення типології систем цивільного права окремих пострадянських держав / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova // Право України. – 2013. – № 3/4. – С. 183–196.
16. Тетарчук В. І. Міжнародне право. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник - К.: ЦУЛ, 2016. - 288 с.
17. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. - Одеса: Фенікс, 2018. - 744 с.
18. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, М. М. Гнатовський та ін.]; за заг. ред. В. В. Мицика. - Харків : Право, 2019. - Т. 2. Основні галузі - 624 с.
19. Міжнародне публічне право : підручник : у 2 т. / [В. В. Мицик, М. В. Буроменський, О. В. Буткевич та ін.]; за заг. ред. В. В. Мицика. - Харків : Право, 2019. -Т. 1.Основи теорії. -416 с.
20. International Law: Fifth Edition. Edited by E. Malcolm / Oxford

University Press. - London, 2018.

21. Henriksen A. International Law: Second Edition / Oxford University Press. - London, 2019.

Додаткова література

1. Актуальні проблеми юридичної науки: зб. тез Міжнар. наук. конф. "Сьомі осінні юридичні читання" (м. Хмельницький, 28-29 листоп. 2008 р.) :у 4 ч. / Хмельницький ун-т управління та права. — Ч. 1 : Теорія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Міжнародне право. Порівняльне правознавство. — Хмельницький : Видавництво Хмельницького ун-ту управління та права, 2008 — 196с.
2. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна. – К., 1997.
3. Боршарт К.–Д. Абетка законодавства європейського співтовариства. – К., 2001.
4. Вступ до права Європейського Союзу. – Донецьк, 2001.
5. Голяк Л. В., Мацко А. С., Тюріна О. В. Порівняльне правознавство: Курс лекцій / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К. : МАУП, 2004. — 200с.
6. Конституции государств Восточной Европы: Учебное и справочное пособие / Отв.ред. Д.А. Ковачев. – М.: ИНФРА.М - НОРМА, 1996.
7. Костенко А. Н. Социальный натурализм как методологический принцип сравнительного правоведения и юридической глобалистики: откр. лекции 3-го междунар. науч. семинара "Сравнительное правоведение: современное состояние и перспективы развития" / Институт государства и права им. В.М.Корецкого ; Украинская ассоциация сравнительного правоведения ; Офис координатора программ Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе в Украине ; Таврический национальный ун-т им. В.И.Вернадского ; Киевский ун-т права НАН Украины. — К.; Симф. : Логос, 2008. — 28с.
8. Ладиченко В. В., Головка Л. О, Капшлова О. Муніципалітет як регулятор поведження з побутовими відходами // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України № 5/2019 с. 38-45.
9. Ладиченко В. В., Головка Л. О., Сергієнко Б. Б. Теоретико-правові засади поведження з відходами за законодавством Європейського Союзу Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України 2021, № 1, с. 46-57
10. Маклаков В.В. Европейский парламент: Справочник. – М., 2001
11. Малиновский А. А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. — М. : Международные отношения, 2002. — 375с.
12. Малько А. В., Саломатин А. Ю. Сравнительное правоведение: учебно-метод. комплекс. — М. : Норма, 2008. — 351с.
13. Марченко, М. Н. Сравнительное правоведение. Общая часть [Текст] : Учебник для юридич. вузов / М. Н. Марченко. — М. : Зерцало, 2001. — 556с.
14. Опришко В.Ф. Право Європейського Союзу. Загальна частина. – К., 2002.
15. Осакве К. Сравнительное правоведение в схемах: Общая и Особенная части: Учебно- практич. пособие / Академия народного хозяйства при Правительстве РФ. — 2.изд., перераб. и доп. — М. : Дело, 2002. — 464с.
16. Порівняльне правознавство: антологія української компаративістики XIX - XX століть / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького ; Офіс координатора програм Організації з безпеки і співробітництва в Європі в Україні ; Українська асоціація порівняльного правознавства / О.В. Кресін (ред.). — К. : Логос, 2008. — 414с.
17. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира: Справочник. – М.: Юрид. лит.,1993.
18. Саидов А. Х. Сравнительное правоведение: Основные правовые системы современности: Учебник / Институт государства и права РАН. Академический правовой ун-т / В.А. Туманов (ред.). — М. : Юристъ, 2004. — 441с.
19. Сараторі Джовані. Порівняльна конституційна інженерія. – К., 2001.
20. Ситар І. М., Чорнобай О. Л. Порівняльне правознавство: основні категорії: навч.-метод. посібник / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. — Л. : [ЛьвДУВС], 2009. — 175с.

21. Скакун О. Ф. Общее сравнительное правоведение. Основные типы (семьи) правовых систем мира: учебник для студ. вузов: академический курс. — К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2008. — 464 с.
22. Скакун О.Ф. Теория государства и права: Учебник. — Харьков: Консум, 2000.
23. Смирнова Н.Н. Международное гуманитарное право. — СПб., 2001.
24. Сорон Жан-Люк. Курс з Європейських інституцій: Підручник. — К., 2001.
25. Сравнительное конституционное право. — М.: Манускрипт, 1996.
26. Сучасні системи адвокатури / За ред. О.Д. Святоцького. — К.: Право України, 1993.
27. Сушко О. Україна і Шенген: приватний вимір Європейського вибору. — К., 2001.
28. Тихомиров Ю.А. Курс сравнительного правоведения. — М.: НОРМА, 1996.
29. Ткаченко В. Д., Погребняк С. П., Лук'янов Д. В.. Порівняльне правознавство: Підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / В.Д. Ткаченко (ред.). — Х. : Право, 2003. — 274с.
30. Цвайгерт, К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права [Текст] = Einführung in die rechtsvergleichung : Монография. — В 2-х т.
- Т.1 : Основы / К. Цвайгерт, Х. Кётц ; Пер.с нем. — М. : Международные отношения, 2000. — 480с.
- Т.2 : Договор. Неосновательное обогащение. Деликт / К. Цвайгерт, Х. Кётц ; Пер.с нем. — М. : Международные отношения, 2000. — 512с.
31. Черкасов А.И. Местное самоуправление: Зарубежный опыт: Учебное пособие. — М., 2000.
32. Чиркин В.М. Основы сравнительного государственного права. — М.: Издат. дом «Артикул», 1997.
33. Чиркин В.М. Элементы сравнительного государственного права. — М.: Ин-т государства и права РАН, 1994.
34. Шевчук С., Кравчук І. Ніццький договір та розширення ЄС. — К., 2001.
35. Ladychenko V., Yara O., Golovko L., Serediuk V. Ground water management in Ukraine and the EU, European Journal of Sustainable Development, 2019. Volume 8, issue 1, p. 31-39 <http://ojs.ecsdev.org/index.php/ejsd/article/view/763>
36. Ladychenko, V., Golovko, L. (2017) Implementation of European Environmental Policy in Ukraine: Problems and Prospects. European Journal of Sustainable Development, Volume 6, № 3, pp. 333-339 <https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/524>
37. Ladychenko V., Golovko L. The Right to Access to Environmental Information in Ukraine and the EU // European Journal of sustainable development. — 2018 — Volume 7. - № 3. — P. 455-459. <https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/751>
38. Ladychenko Viktor, Yara Olena, Golovko Liudmyla, Uliutina, Olena Environmental Liability in Ukraine and the EU // European Journal of Sustainable Development 2019 Volume 8 Issue: 2 p. 261-267 <http://ojs.ecsdev.org/index.php/ejsd/article/view/776>
39. Ladychenko Viktor, Yara Olena, Melnychuk, Olha, Kanaryk, Julia, International Mechanism of the Environmental Information Access and Cooperation Framework for Climate Change Protection// European Journal of Sustainable Development 2019 Volume 8 Issue: 4 p. 131-136
40. Ladychenko V., Melnychuk O., Golovko L., Burmak O. (2020). Waste Management at the Local Level in the EU and Ukraine. European Journal of Sustainable Development, 2020, Volume 9 issue:1, 329-338.
41. Kidalov S., Vitiv V., Golovko L., Ladychenko V. (2020). Legal Regulation of Waste Management in Ukraine on the Way to European Integration. European Journal of Sustainable Development, 2020, Volume 9, issue:2, 422-430.
42. Ladychenko V., Chomakhashvili O., Uliutina O., Kanaryk J. (2020) Dissemination of Environmental Information in the E-Governance system: World Trends and Experience for Ukraine European Journal of Sustainable Development (2020), Volume 9, issue: 4, 51-58.
43. Zaitsev O., Maslennykova T., Kravchuk V., Melnychenko R., Ladychenko V., Ovrants Y. The Necessity To Adapt The Public Procurement Contract To Private Law (Eu Law) Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues 2021, Vol: 24, Special Issue 1, p. 1-6.

44. Viktor LADYCHENKO, Liudmyla GOLOVKO IMPLEMENTATION OF EUROPEAN STANDARDS OF PROTECTION OF CHILDREN'S RIGHTS IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS // Fiat Iustitia 2017, №.1, p184-191 Index Copernicus
45. Viktor Ladychenko, Olena Uliutina, Liliia Pankova, Olena Gulac, Oleksandr Bryhinets Features of Regulatory Regulation of State Financing of Maintenance of Jury Trial in Ukraine Estudios de Economía Aplicada 2021, Vol. 39-9,
46. Yuliia Vyshnevskya, Viktor Ladychenko, Olena Uliutina, Juliia Kanaryk, Svitlana Movchun Regulatory and Legal Provision of Alternative Sources of Energy as a Component of the Energy Sector of the Economy Estudios de Economía Aplicada 2021, Vol. 39-9,
- 47.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://portal.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.ac-rada.gov.ua> – офіційний сайт Рахункової палати України.
3. <http://www.ccu.gov.ua> – офіційний сайт Конституційного Суду України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
5. <http://www.ombudsman.kiev.ua> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.
6. <http://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
<http://www.rainbow.-gov.ua> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.